

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

58-2

BRNO 2017

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 58
Volume 58

Číslo 2
Issue 2

Předseda redakční rady Head of editorial board	Pavel Kouřil
Redakční rada Editorial board	Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski, Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik
Odpovědný redaktor Editor in chief	Petr Škrdla
Výkonná redakce Assistant Editors	Hedvika Břínková, Zdenka Kosarová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová, Zuzana Loskotová, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela
Technická redakce, sazba Executive Editors, Typography	Azu design, s. r. o.
Software Software	Adobe InDesign CC
Fotografie na obálce	Stříbrný prsten s kuželovitým butonem zdobený granulací, 9. století. Mikulčice, 3. kostel, hrob 454 (obr. 12, str. 41).
Cover Photography	The silver ring with conical button decorated with granulation, 9 th century. Mikulčice, 3 rd church, grave no. 454 (fig. 12, pg. no. 41).
Adresa redakce Address	Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. Čechyňská 363/19 602 00 Brno IČ: 68081758 E-mail: pv@arub.cz Internet: http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html
Tisk Print	Azu design, s. r. o. Bayerova 805/40 602 00 Brno

ISSN 1211-7250
MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2017
Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
Copyright ©2017 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., and the authors.

Literatura

Kuča, K. 1998: *Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. III. díl. Kolín-Míro.* Praha: Libri.

Resumé

Lysice (Bez. Blansko), Platz Horní, Parz. Nr. 3502/12. Mittelalter, Neuzeit. Stadt. Rettungsgrabung.

MOKRÁ-HORÁKOV (K. Ú. HORÁKOV, OKR. BRNO-VENKOV)

„Podolská“, Horákovský les. Novověk. Vápenice. Záchranný výzkum.

Úprava lesní cesty „Podolské“ se dotkla nejen její hlavní trasy, ale také výrobně-exploatačního areálu položeného severozápadně od bývalého vápencového lomu Panská skála. Terénní zářez pro budoucí asfaltovou komunikaci obnažil profil vedený obvodovým odvalem zaniklé vápenice. Během vzorkování archeologických kontextů byly nalezeny zlomky pálených cihel a karbonských pískovců, které svědčí o pravděpodobné stabilní zděné konstrukci centrálního pyrotechnologického zařízení. V okolí plamenné pece byla lokalizována ještě jedna další podobná pec s minimálně dvěma milířovacími jámami pravoúhlého tvaru. Mincovní nálezy datují areál nejpozději do 1. poloviny 19. století.

Petr Kos

Resumé

Mokrý-Horákov (k. ú. Horákov, Bez. Brno-venkov), „Podolská“, Horákovský les. Neuzeit. Kalkofen. Rettungsgrabung.

MORAVSKÝ PÍSEK (OKR. HODONÍN)

„Podluží“. Středověk. Sídliště. Záchranný výzkum.

Lokalizace výzkumu: v souřadnicovém systému S-JTSK je určeno bodem Y = 547022,21; X = 1187128,23.

V roce 2016 zde byla záchranným archeologickým výzkumem, který navázal na záchrannou akci z roku 2014, prozkoumána další část polykulturního sídliště (viz oddíly Neolit a Doba bronzová v tomto čísle). Prostor výzkumu se nachází v těsné blízkosti pískovny, kde byly v 70. letech prováděny záchranné výzkumy a mimo jiné odtud pochází i nálezy dvou mamutích klů a keramický depot velatické kultury.

V roce 2016 zde bylo prozkoumáno celkem 25 do podloží zahloubených archeologických objektů. Středověké nálezy pak jsou patrně nejvýraznější a nejdůležitější objev, který se podařilo výzkumem učinit. Odkryta byla část osady, která se v prostoru těžby vyskytovala v době středohradištní. Odkryty byly celkem tři zemnice, tři zásobní jámy a dalších pět sídlištních objektů. U dvou chat se podařilo zdokumentovat i zbytky otopného zařízení v podobě destrukce kamenů (pískovec, slepenec?) nesoucích stopy žáru.

Z výplní všech prozkoumaných objektů pak byla získána kolekce keramických střepů, soubor zvířecích kostí a některé další předměty: zlomky bronzů, železa, mazanice, kostěné předměty a za zmínku stojí i nálezy běhounu mlýnského kamene uloženého v jednom z objektů.

Marek Lečbych

Resumé

Moravský Písek (Hodonín Dist.), „Podluží“. A Middle Ages settlement was detected thanks to a rescue excavation in 2016. Eleven settlement features were excavated.

MORKOVICE-SLÍŽANY (K. Ú. MORKOVICE, OKR. KROMĚŘÍŽ)

Intravilán, parc. č. 2, 3. Novověk, středověk. Zámek. Záchranný výzkum.

Lokalizace stavby: ZM ČR 1:10 000, list 24-42-19, v ploše mezi body 75/201-72/200-74/196-77/197 mm od Z/J s. č.

Během záchranného archeologického výzkumu bylo dokumentováno několik stavebních a stratigrafických situací (obr. 30). Stavební prvky byly sledovány na vnějším obvodu zámku, kde probíhaly výkopy související se sanací vlhkého zdiva. V rámci této skupiny situací byly dokumentovány zazděné klenby, absence základového zdiva, sekundárně použité starší stavební prvky, zbytky omítek, zazděné otvory, spáry po přístavbách, stávající zdivo, rozšíření původního zdiva a pozůstatky zdiv objevených ve dnech výkopů. Celý prostor v okolí zámku byl tvořen vrstvami navážek, které souvisely se stavebním vývojem ve sledovaném prostoru. Zvrstvení bylo dokumentováno pouze ve dvou případech a to ve výkopech u severního křídla zámku v prostoru s absencí zdiva a dále ve výkopu u severozápadního rohu jižního křídla zámku. V průběhu výzkumu byl získán soubor převážně novověkých artefaktů. Mimo ně bylo objeveno také několik zlomků vrcholné středověké keramiky, které se nacházely v sekundární poloze. Získané archeologické artefakty dokládají historicky známé aktivity v tomto prostoru v průběhu

středověkého a novověkého vývoje. Jelikož byly zemní práce omezeny pouze na liniové výkopy, nebylo možné v některých případech přesněji interpretovat a datovat dokumentované situace. I přes tuto skutečnost byl archeologickým výzkumem doložen složitější stavební výzkum, než který byl doposud znám (Plaček 1996, 246–248). Pro přesnější datování jednotlivých stavebních prvků by bylo vhodné provést podrobnější stavebně-historický průzkum, který byl již mimo vlastní rozsah uskutečněného archeologického výzkumu.

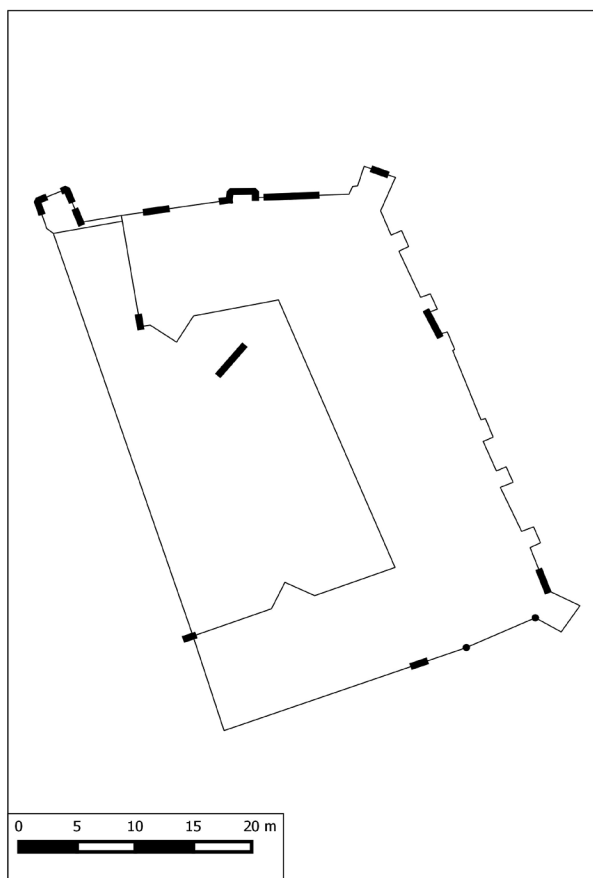
Adam Fojtík, Miroslav Popelka

Literatura

Plaček, M. 1996: *Hrady a zámky na Moravě a ve Slezsku*. Praha: Libri.

Resumé

Morkovice-Slízany (Kat. Morkovice, Bez. Kroměříž), gebauter Teil der Gemeinde, Parz. Nr. 2, 3. Neuzeit, mittelalter. Schloss. Rettungsgrabung.

Obr. 30. Morkovice – „Zámek“. Celkový plán výzkumu.
Abb. 30. Morkovice – „Zámek“. Der Gesamtplan der Forschung.

MUTKOV (OKR. OLMOUC)

„Huzová“. Středověk. Tvrz, ojedinělý nález. Povrchový průzkum.

Vlastivědné muzeum v Olomouci v roce 2016 získalo dvě ostruhy, které dle sdělení nálezce byly nalezeny pomocí detektoru kovů na blíže neupřesněném místě v areálu hrádku Huzová. Drobné středověké opevnění leží nad ohybem říčky Sítky asi 1 km severovýchodně od obce Mutkova. Polohu sídla určují na ZM 1:10 000, mapový list 14-44-15, souřadnice 240 mm od Z s. č. a 26 mm od S s. č. Fortifikace se skládá z předhradí a k němu připojeného lichoběžníkovitého jádra. Dnes jsou v terénu dobře patrné především příkopy, které celý areál oddělují od okolí (např. Kohoutek 1997, 15, obr. 6; Plaček 2001, 263).

Obě nově získané ostruhy jsou vyrobeny ze železa. První z nich má prohnutá ramena ukončená jednoduchým očkem. Na krátkém dolů směřujícím krčku je pomocí osy upevněno šesticípé paprscité kolečko. Celková délka 161 mm, délka krčku ostruhy 35 mm, průměr šesticípého kolečka 42 mm, váha 100 g (obr. 31a). Tento typ ostruhy lze zařadit do průběhu 14. století (např. Koošová 2004, 533–536). Druhý exemplář je výrazně subtilnější než předchozí. Ramena jsou lehce prohnutá a ukončena ploténkou s dvojicí otvorů. Ze spojnice ramen vyrůstá vodorovný prodloužený krček ukončený vidlicí s vsazeným torzálně dochovaným osmicípým paprscitým kolečkem. Celková délka 130 mm, délka krčku 44 mm, průměr kolečka cca 26 mm, váha 47 g (obr. 31b). V obecné rovině můžeme tuto ostruhu datovat do průběhu 15. století (např. Koošová 2004, 536–539).

Na základě dosavadních nálezů byl zdejší hrádek kladen do druhé poloviny 13. století s možným přesahem do následného věku (Kohoutek 1997, 15–16, obr. 7). Popisovaná lokalita je spojována s pány ze Sovince, kteří obývali uvedené sídlo do doby, než si vybudovali blízký hrad Sovinec, což se mělo stát někdy mezi léty 1329–1332 (např. Papajík 2005, 21–23; Papajík 2006, 157–158). Výše popsaná ostruha s prohnutými rameny a šesticípým paprscitým kolečkem (obr. 31a) by snad mohla korespondovat s předpokládanou dobou využívání fortifikace. Za současného stavu bádání není možné jednoznačně interpretovat výskyt druhé ostruhy (obr. 31b). Lze připustit jak výrazně delší dobu užívání celé opevněného areálu, tak sekundární využití této polohy v průběhu 15. století, což se dnes jeví jako pravděpodobnější varianta.

Lukáš Hlubek

Literatura

Kohoutek, J. 1997: Druhá etapa archeologického výzkumu hradebního areálu v Morkovicích. *Časopis Slezského zemského muzea, série B* 46(1), 12–25.